

УДК 159.9

Крамар І. - ст. гр. БП-41

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

ВНУТРІШНЬООСОБИСТІСНІ ПРИЧИНИ КОНФЛІКТІВ МІЖ ВИКЛАДАЧЕМ І СТУДЕНТОМ У ВУЗІ

Науковий керівник: к.психол.н. Мудрак М.А.

У сучасному розумінні конфлікт – це зіткнення протилежно спрямованих інтересів, позицій, поглядів, цілей та прагнень суб'єктів взаємодії. “Пусковим механізмом” конфлікту є інцидент, що зумовлює ситуацію, коли одна із сторін починає діяти, нехтуючи, або й, заподіюючи шкоду інтересам другої сторони. Якщо друга сторона відповідає тим самим, конфлікт переходить із потенційного в активний.

Відомий принцип “профілактика краще, ніж саме лікування”, сміливо можна застосовувати й у вивченні конфліктів. Знаючи причини виникнення, можна сформуванати певні стратегії поведінки й уникнення конфліктних ситуацій. Виділяють ситуативні (зовнішні) і глибинні (внутрішні) причини конфліктів між викладачем і студентом. Розглянемо внутрішньоособистісні передумови виникнення конфлікту:

Особистісні риси сторін конфлікту такі, як імпульсивність, нетолерантність, нейротизм, нетерпимість і несприйняття думок, відмінних від власних, несумісність певних важливих психологічних характеристик. Наприклад, студент-креатив може бути грубо “придушений” за свої творчі прагнення некреативом-викладачем і, навпаки, студент, котрий тільки завчає матеріал, може бути низько оцінений викладачем-креативом. Комунікативні проблеми обох або однієї із сторін, що виражаються в невмінні або небажанні передати емоційне чи інформаційне повідомлення, спілкуванні “різними мовами”, вибухоподібності в спілкуванні. Емоційна компенсація, перенесення конфлікту з інших сфер життя особистості в навчальний процес. Наявність різних неадекватних стереотипних уявлень і переконань. Явище каузальної атрибуції, тобто сприймання інших в певній ситуації через призму власних уявлень щодо поведінки у даній ситуації. Низький рівень мотиваційно-ціннісного компоненту діяльності. Це спостерігається у студента, для якого навчання у ВУЗі не є цінністю або у викладача, котрий має низьку мотивацію самовдосконалення та досягнень, низький рівень домагань. Конфлікт може виникнути й тоді, коли досягнення студента з якихось причин має шанс перевищити аналогічні у викладача. Номенклатурний спосіб мислення. Він полягає у такому світосприйманні, яке виражається словами “усе в житті можна купити”. Конфлікт, запущений в дію такою причиною, відбувається дуже бурхливо, швидко перекидається на інші сфери організаційної структури і втягує в неї нових суб'єктів – адміністрацію ВУЗу, родичів студента, інших викладачів і студентів. Такий конфлікт може відбуватися за умов, коли стикається принциповий викладач, який ставить оцінку адекватно продемонстрованим знанням і студент із номенклатурними переконаннями та зв'язками або студент із яскраво вираженими антиноменклатурними переконаннями і викладач із традиційно номенклатурними поглядами.

Від специфіки організації навчального процесу і способів взаємодії його суб'єктів в установі залежить і наявність або відсутність підстав для виникнення тих чи інших причин конфліктів. Опинившись у ситуації конфлікту, важливо пам'ятати, що, по-перше, його розв'язання залежить не лише від “противника”, але й від нас, а по-друге, якщо ми навчимося не тільки уникати конфліктних ситуацій, а й розв'язувати їх, це сприятиме нашому особистому розвитку й зростанню.